

5768

	TASTE OF LIMMUD	
--	----------------------------	--

Sjabbat 26 juli 2008 / 23 tammoez 5768
Sidra Matot, Bemidbar [Numeri] 30:2-32:42
(Tanach blz. 332-340)
Haftara: Jirmeja 1:1-2:3
(Tanach blz. 915-916)

Vertaling: Jaap en Sabine Frank
Voor het origineel:

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5767/Mattot-Maasei

MATOT

Meestal wordt deze sidra gecombineerd met die van de volgende week, Masee. Daar dit jaar een schrikkeljaar is waarin wij een extra maand Adar hebben gehad, worden bepaalde dubbele sidrot nu gedeeld. Daarom lezen we op deze Sjabbat alleen Matot.

Matot en *Masee* zijn de laatste twee sidrot van Bemidbar. In *Matot* wordt verteld over Israëel en de oorlog met de Midjanieten. De stammen Reoeveen, Gad en de helft van Menasjè krijgen de gebieden in Trans-Jordanië op voorwaarde dat zij deelnemen aan de gevechten om het land Kenaän in te nemen.

In *Masee* worden de 40 jaar van zwerven door de woestijn opgenoemd en worden de grenzen van Kenaän vastgesteld. Wetten met betrekking tot onopzettelijke moord en welke steden een vrijplaats zijn, worden beschreven.

Matot(-Masee) - Danny Rich

Danny Rich is rabbijn en de Chief Executive of Liberal Judaism. Hij kreeg semicha van het Leo Baeck College te Londen.

De gecombineerde sidrot *Matot-Masee* bevatten de zes laatste hoofdstukken van Bemidbar, waarmee het verhaal van de tocht door de woestijn dat veertig jaar eerder in *Sjemot* aan de oevers van de Schelfzee begon wordt voltooid.

Het volk Israëel staat in het zicht van het Beloofde Land en niet geheel misplaatst richten de gedachten en de gesprekken zich op hun toekomstige vestigingsplaats. Aan het slot van *Matot* (32:1-42) vragen de stammen Reoeveen en Gad toestemming om zich aan de oostkant van de Jordaan te mogen vestigen. Op voorwaarde dat zij hun bijdrage zullen leveren in de succesvolle verovering van het land wordt hun verzoek gehonoreerd.
(...)

In hoofdstuk 31 neemt de lezer kennis van het misselijk makende relaas van de vergeldingsoorlog tegen een traditionele vijand, de Midjanieten. Als voorwendsel voor die veldtocht worden eerdere voorvallen aangedragen waarbij de Midjanieten de Jisraëlieten op slinkse wijze tot afgoderij en seksueel wangedrag hebben verleid.

De bijzonderheden van deze veldtocht zijn summier en wellicht is het belang van het vastleggen van dit voorval vooral gelegen in het feit dat hier de precedenten worden geschapen voor de rol van de priesters bij een veldtocht en dat de uitgangspunten worden vermeld voor wat er moet gebeuren na een succesvol gevecht.

Pinchas heeft twee taken: hij brengt de 'heilige voorwerpen' en vervoert de trompetten. Na een overwinning bij dit soort van 'heilige' strijd worden alle mannelijke gevangenen omgebracht terwijl van de vrouwen alleen de jonge maagden blijven leven en (vermoedelijk) worden gevangengenomen. De soldaten en hun buit moeten ritueel worden gereinigd en de buit verdeeld. De helft ervan is voor de strijders en de rest gaat naar de gemeenschap. De soldaten moeten een belasting van één vijfhonderdste deel betalen, terwijl de gemeenschap voor een vijftigste wordt aangeslagen. Deze afdracht zal door de Leviëten volledig worden ingezet voor hun levensonderhoud en voor hun bestaansreden: de erediens.

Als dit, in overdrachtelijke zin de hoofdschotel van deze dubbele sidra is, bestaat het bijgerecht uit pesoekiem aan het begin en aan het einde ervan over de rol van de vrouw. De eerste (30:2-7) begint met het bespreken van de geldigheid die geloften van vrouwen hebben afhankelijk van hun economische positie, of meer precies, hun sociale status. Als een vrouw helemaal van haar man of haar vader afhankelijk is, kunnen zij haar geloften nietig verklaren. Maar als zij bijvoorbeeld een weduwe is of gescheiden met een eigen inkomen is zij op exact de zelfde manier aan haar woord gebonden als een man. Het laatste hoofdstuk beschrijft hoe Mosjee probeert een evenwicht te vinden tussen het recht van de vrouw om land te erven en het ideaal om land te behouden voor de stam die het 't eerst bezat.

Bij het lezen van deze twee sidrot word ik herinnerd aan mijn behoefte Tora te lezen vanuit een gevoel van evenwicht. Wie alles letterlijk neemt -zoals sommige niet-Joodse fundamentalisten doen- kan de invloed van Tora op het Jodendom niet goed begrijpen. Onze traditie werd en wordt immers gevormd doordat het lezen van de tekst van de Tora altijd gepaard gaat met het bestuderen van de bijbehorende literatuur (midrasj, Talmud en halachische werken). Overigens kan het lezen van Tora op deze wat meer gesofistikeerd fundamentalistische manier samen met de gehele Joodse traditie ook weleens niet toereikend blijken te zijn.

Matot-Masee stelt zo veel vragen; over de rol van de vrouw; de verplichting om belasting te betalen; hoe oorlog te voeren en hoe zich dan te gedragen; over de rol van gerechtigheid en wat de rechten zijn van de benadeelde/ het slachtoffer en zijn/haar familie; over het bezit van land en eenieders persoonlijke verplichting een rol te spelen ten behoeve van het algemeen belang.

Tora roept altijd meer vragen op dan het beantwoordt, maar het blijft voor mij een adembenemend werk - dat op sommige plaatsen van een wonderbaarlijke Goddelijke inspiratie blijkt geeft en op andere van een wonderbaarlijk menselijke.

Een andere invalshoek

In de sidra van deze week (in Bemidbar 35:5) komen we de enige keer tegen dat één specifiek *taām* -een zangteken- in de hele Tora verschijnt. Dit teken heet *Karnei Para* "horens van een vaars." Die naam klinkt nogal vreemd maar als U een Choemasj pakt en op het woord "baāma" kijkt, wordt het zo helder als glas...